

29 Ηλεκτρονικοί ορολογικοί πόροι για το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά: καταγραφή, ταξινόμηση, αξιολόγηση

Αργύρης Διαγουμεάς, Μαβίνα Πανταζάρα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η έρευνά μας επιχειρεί την κριτική προσέγγιση της συλλογής και της αξιολόγησης ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων για το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά, που είναι ελεύθερα προσβάσιμοι στο Διαδίκτυο. Η κριτική μελέτη των ηλεκτρονικών δίγλωσσων και πολύγλωσσων ειδικών λεξικών μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στην ανάπτυξη της θεωρητικής σκέψης γύρω από θέματα λεξικογραφίας και ορογραφίας, αλλά και στη βελτίωση των προδιαγραφών κατασκευής τέτοιων λεξικών με στόχο τη μετάφραση. Στόχος μας είναι να ορίσουμε κριτήρια για τον εντοπισμό, την ταξινόμηση και την αξιολόγηση των ορολογικών έργων που υπάρχουν σε διάφορες μορφές στο Διαδίκτυο, βάσει ποιοτικών προδιαγραφών, αντικειμενικών κριτηρίων και μετρήσιμων χαρακτηριστικών. Απώτερος στόχος αυτής της έρευνας είναι να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο τόσο για τους επαγγελματίες μεταφραστές όσο και για τη διδακτική της μετάφρασης και της ορολογίας.

Electronic terminological resources for the French-Greek language pair: recording, classification, evaluation

Argyris Diagoumas, Mavina Pantazara

ABSTRACT

Our research is attempting to approach critically the collection and evaluation of the electronic terminological resources for the French-Greek language pair which are freely accessible online. The critical study of the electronic bilingual and multilingual specialized dictionaries can contribute not only to the development of theoretical reflexion on lexicography and terminography, but also to the improvement of the specifications for the construction of such dictionaries for translation. Our goal is to set criteria for the identification, classification and evaluation of the terminological works that exist in various online forms, based on quality specifications, objective criteria and measurable characteristics. The relevant research on the Internet has recorded terminological resources that cover a wide range of subject areas. The ultimate goal of this research is to constitute a useful tool both for professional translators and for the teachers of translation and terminology.

0 Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη στο πλαίσιο του διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μετάφραση-Μεταφρασεολογία» του ΕΚΠΑ. Στόχος της είναι η συλλογή και καταγραφή ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, η ταξινόμησή τους, η αξιολόγησή τους και τέλος η συγκέντρωση και προβολή τους μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Scoop.it, έτσι ώστε να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για κάθε ενδιαφερόμενο (φοιτητή, ερευνητή, ορολόγο, μεταφραστή). Η αρχική υπόθεση εργασίας μας είναι ότι οι διαθέσιμοι ορολογικοί πόροι για το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά είναι αρκετά περιορισμένοι, σε σχέση τουλάχιστον με το ζεύγος αγγλικά-ελληνικά, καθώς η αγγλική γλώσσα λειτουργεί στις μέρες μας ως *lingua franca*. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επίλυση ορολογικών προβλημάτων είναι πάντα καλοδεχούμενα αλλά ποτέ επαρκή [12] [13], τη στιγμή μάλιστα που υπάρχει αισθητή αύξηση των αναγκών για την αναζήτηση και την τεκμηρίωση όρων στη μετάφραση κειμένων επιστημονικού και τεχνικού χαρακτήρα [9]. Επιπλέον, η αναζήτηση ορολογικής πληροφορίας στο Διαδίκτυο μας φέρνει πολλές φορές αντιμέτωπους με πληθώρα πληροφοριών που όμως συχνά είναι ανεπαρκείς ή και αναξιόπιστες. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα έρευνα φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν οδηγό τόσο για την κατάρτιση επαρκέστερων ορολογικών πόρων με στόχο τη μετάφραση, με βάση συγκεκριμένα αντικειμενικά κριτήρια για την πληρότητα και την αξιοπιστία τους, όσο και για τη συγγραφή ανάλογων ορολογικών εργασιών, δεδομένης της απουσίας προγενέστερων εργασιών, οι οποίες θα μπορούσαν να παράσχουν κατευθυντήριες οδηγίες και προσανατολισμό στην έρευνα. Η πρωτοτυπία της συνίσταται λοιπόν στο γεγονός ότι αποτελεί μια πρωτόγραφη συστηματική συλλογή και αξιολόγηση ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων διαθέσιμων στο Διαδίκτυο.

1 Συλλογή υλικού: κριτήρια, πηγές, δυσκολίες

Οι ορολογικοί πόροι που αποτελούν το υλικό της έρευνας έπρεπε να πληρούν τέσσερα κριτήρια: α) να είναι ηλεκτρονικοί και διαθέσιμοι στο Διαδίκτυο, β) να εξυπηρετούν το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά, γ) να καλύπτουν όσο το δυνατόν πιο ευρύ φάσμα θεματικών τομέων και δ) να παρέχουν δωρεάν πρόσβαση.

Η συλλογή του υλικού διεξήχθη αρχικά μέσω της μηχανής αναζήτησης της Google με λέξεις-κλειδιά και στη συνέχεια μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Scoop.it, στην οποία εντοπίστηκε μεγάλος όγκος υλικού, το οποίο έπρεπε να ελεγχθεί και να διαχωριστεί, αφενός διότι οι πόροι δεν αφορούσαν πάντα το επιθυμητό ζεύγος γλωσσών και αφετέρου διότι πολλοί από αυτούς είχαν ήδη βρεθεί μέσω της Google. Τέλος, έγινε αναζήτηση σε ιστότοπους στους οποίους ήταν βέβαιο πως υπήρχαν πόροι, όπως στον ΕΛΟΤ, στην

ΕΛΕΤΟ, στο Τμήμα Συντονισμού Ορολογίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης & Διερμηνείας), καθώς και σε ιστοσελίδες που γνωρίζαμε εκ των προτέρων ότι περιείχαν ορολογικά δεδομένα που πληρούσαν τα απαιτούμενα κριτήρια, όπως η ορολογική βάση της late και ο πολύγλωσσος θησαυρός Eurovoc της ΕΕ, η βάση τηλεπικοινωνιακών όρων Teleterm κ.ά. Στην έρευνα συμπεριλήφθηκαν όλα τα είδη πηγών όπως επίσημοι φορείς, ιδιωτικές επιχειρήσεις, εκδόσεις της ΕΕ και ιστολόγια, καθώς και όλες οι μορφές συλλογών ορολογικών δεδομένων όπως πανεπιστημιακές εργασίες, γλωσσάρια, βάσεις δεδομένων, ακόμη και ψηφιοποιημένα θεματικά λεξικά.

Εμπόδιο στη συλλογή των πόρων ήταν οι ανενεργές ιστοσελίδες, αλλά και η απουσία του γλωσσικού ζεύγους γαλλικής-ελληνικής από ιστοσελίδες διεθνούς εμβέλειας ή από ελληνικούς ιστότοπους σχετικούς με διεθνή και ευρωπαϊκά θέματα, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Γαλλοφωνίας από το 2004. Αναζητήθηκαν πόροι σε ιστοσελίδες ποικίλων Κυβερνητικών, Μη Κυβερνητικών, Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Εκπαιδευτικών Οργανισμών. Σε πολλές περιπτώσεις, η έρευνα ήταν ατελέσφορη, παρόλο που η δραστηριότητα των συγκεκριμένων Οργανισμών είναι πολυγλωσσική και διαπολιτισμική. Εμμέσως, λοιπόν, καταφαίνεται πως η ελληνική γλώσσα και ορολογία δεν είναι ευρείας διάδοσης και πως δεν έχει εδραιώσει τη θέση της σε διεθνές επίπεδο [6].

2 Ταξινόμηση σε θεματικούς τομείς

Οι 106 πόροι που συγκεντρώθηκαν κατηγοριοποιήθηκαν σε 25 διαφορετικά θεματικά πεδία σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του Eurovoc. Με εξαίρεση τα ορολογικά προϊόντα της ΕΕ (late, Euroterm Bank, Eurovoc) που είναι πολυθεματικά, οι υπόλοιποι πόροι είναι συνήθως μονοθεματικοί.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤΑ EUROVOC	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΡΩΝ
Δημόσια (Αυτο)Διοίκηση	Politics > Public Service	4 πόροι
Στρατός - Ασφάλεια	Defence	2 πόροι
Ευρωπαϊκοί Ορολογικοί Πόροι	European Union	4 πόροι
Νομική Ορολογία	Law	5 πόροι
Ανθρώπινα Δικαιώματα	Rights and freedoms	6 πόροι
Οικονομία - Στατιστική	Economics	5 πόροι
Παροχή υπηρεσιών και εμπορικά προϊόντα	Trade	2 πόροι

Χώρες και Νομίσματα	Monetary relations	1 πόρος
Δημογραφικοί Όροι	Demography and Population	2 πόροι
Θηλαστικά-Πτηνά	Social affairs > Leisure > Animals	1 πόρος
Σκάκι	Social affairs > Leisure > Gaming	2 πόροι
Αθλητισμός	Social affairs > Leisure > Sport	2 πόροι
Τουρισμός	Social affairs > Leisure > Holiday	1 πόρος
Τέχνες	Culture	3 πόροι
Θρησκεία	Religion	3 πόροι
Υγεία - Ιατρική	Health	7 πόροι
Εκπαίδευση - Παιδεία	Education and Communications	8 πόροι
Συνέδρια	Documentation > Document > Conference Proceedings	1 πόρος
Θετικές Επιστήμες	Science	6 πόροι
Ποδήλατο – Αυτοκίνητο – Οδήγηση	Transport	3 πόροι
Περιβάλλον – Οικολογία	Environment	6 πόροι
Ψάρια και Αλιεία	Agriculture, Forestry and Fisheries	14 πόροι
Κουζίνα - Μαγειρική – Γεύσεις - Κρασί - Οσμές	Agri-Foodstuffs	15 πόροι
Ορολογία Τυποποίησης	Production Technology and Research > Technology and Technical Regulations > Technical regulations > Standardisation	2 πόροι
Κομμωτική	Industry > Miscellaneous Industry > Hairdressing and Beauty Care	1 πόρος

Διαπιστώνεται ότι τους περισσότερους ορολογικούς πόρους συγκεντρώνουν δύο θεματικά πεδία. Το πρώτο είναι η Κουζίνα-Μαγειρική-Γεύσεις-Μπαχαρικά-Κρασί-Οσμές, δεδομένου ότι η γαλλική κουζίνα και οινολογία είναι διεθνώς αναγνωρισμένες, σήμα κατατεθέν του γαλλικού πολιτισμού, και η σχετική γαλλική ορολογία διδάσκεται συστηματικά σε σχολές μαγειρικής και τουριστικών επαγγελματιών. Το δεύτερο είναι το θεματικό πεδίο Ψάρια-Αλιεία, κάτι το οποίο σχετίζεται με τη Συνθήκη της Λισαβόνας του 2007, σύμφωνα με την οποία μία από τις πέντε αποκλειστικές αρμοδιότητες της ΕΕ είναι η κοινή αλιευτική πολιτική των κρατών-μελών. Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η ύπαρξη πολύγλωσσων σχετικών γλωσσαρίων, καθώς αποτελούν τη βάση για τη μετάφραση προς όλες τις γλώσσες της ΕΕ

τόσο των διμερών συμφωνιών με τις γαλλόφωνες χώρες του Μαγκρέμπ για την αλιεία στη Μεσόγειο, όσο και των πολυμερών διακρατικών συμφωνιών με τρίτες χώρες, όπως με τον γαλλόφωνο Καναδά.

3 Κριτήρια αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των πάσης φύσεως ορολογικών πόρων απαιτεί να τεθούν εξαρχής αξιόπιστα και αντικειμενικά κριτήρια και να προσδιοριστούν με ακρίβεια τα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα. Στη φάση αυτή της έρευνας, βασική δυσκολία ήταν η έλλειψη σχετικής βιβλιογραφίας. Εκτιμώντας αυτή την ανεπάρκεια, επιλέχθηκαν και υιοθετήθηκαν α) κριτήρια αξιολόγησης ιστοσελίδων [1] [6], αφού οι ορολογικοί πόροι που συλλέχθηκαν είναι ηλεκτρονικοί, β) κριτήρια αξιολόγησης δίγλωσσων/πολύγλωσσων τεχνικών λεξικών [4] [5] [8] [9], καθώς το περιεχόμενό τους έχει σχέση με την ορολογία και ορογραφία και γ) κριτήρια αξιολόγησης ορολογικών/ορογραφικών προϊόντων που ορίζονται από τα σχετικά ελληνικά πρότυπα [2] [3]. Πρόκειται για μια σύνθεση δέκα κριτηρίων από αυτά που προτείνονται στη βιβλιογραφία, τα οποία κρίθηκε ότι είναι τα πιο ουσιώδη και λειτουργικά για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας.

1. Το μορφότυπο του ορολογικού πόρου

Σχετικά με το μορφότυπο των ορολογικών πόρων, οι 58 είναι σε σταθερή διεπαφή (html), οι 44 σε αρχείο pdf και μόλις οι 4 σε αρχείο excel. Όλα τα αρχεία είναι συμβατά με όλες τις εκδόσεις των Windows. Τα περισσότερα αρχεία pdf είναι ψηφιοποιημένες εκδόσεις, είτε παλαιότερων έντυπων εκδόσεων της ΕΕ, είτε παλαιών έντυπων λεξικών, όπως για παράδειγμα το *Dictionnaire des noms liturgiques en usage dans l'Église Grecque* του 1895.

2. Πατρότητα – Ο φορέας έκδοσης του ορολογικού πόρου

Ο φορέας έκδοσης του πόρου συνδέεται τόσο με το κύρος και την αξιοπιστία του [7] όσο και με τη διαφάνειά του [10]. Πολλοί πόροι αναφέρουν το όνομα του δημιουργού και τον επιδιωκόμενο στόχο τους. Από τους 106 πόρους οι 37 είναι της ΕΕ, οι 34 άλλου επίσημου εθνικού ή διεθνούς οργανισμού, οι 32 ιδιωτικής πρωτοβουλίας και οι 3 ιστολόγια, την ευθύνη των οποίων φέρει αποκλειστικά ο συντάκτης τους, αφού δεν υπάρχει έλεγχος και πιστοποίηση από κάποιον επίσημο φορέα. Συμπεριλήφθηκαν, ωστόσο, για λόγους αντιπροσωπευτικότητας και αντικειμενικότητας, γιατί η καταγραφή των πόρων δεν θα έπρεπε να παρουσιάζει μια ιδεατή εικόνα για τους ορολογικούς πόρους του Διαδικτύου.

3. Μακροδομή – Η έκταση του ορολογικού πόρου

Το σύνολο των λημμάτων ενός ορολογικού πόρου συνδέεται με τον βαθμό στον οποίο καλύπτει το ορολόγιο ενός θεματικού τομέα, ενώ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το αν

πρόκειται για μονοθεματικό ή πολυθεματικό, μονόγλωσσο ή πολύγλωσσο πόρο [11]. Στους 71 από τους 106 πόρους της έρευνας, είτε αναφέρεται ο αριθμός των όρων που περιλαμβάνονται είτε η έκτασή τους είναι τέτοια που επιτρέπει την καταμέτρησή τους από τον χρήστη. Είναι γεγονός πάντως ότι οι περισσότεροι είναι περιορισμένοι σε έκταση αφού οι 33 περιλαμβάνουν κάτω από 100 όρους και οι 20 από 100 έως 500 όρους. Μόλις οι 9 περιέχουν 1.001-10.000 όρους και τέλος μόνο 2 είναι οι πολύγλωσσες και πολυθεματικές ορολογικές βάσεις δεδομένων late και Euroterm Bank της ΕΕ με όρους άνω του ενός εκατομμυρίου.

4. Μικροδομή – Οι παρεχόμενες πληροφορίες του ορολογικού πόρου

Ένας ορολογικός πόρος καλό είναι να περιλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τα λήμματά του: παραδείγματα χρήσης, πηγή, ορισμό, γραμματική κατηγορία, γένος και αριθμό, ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα, γλωσσικές συμφράσεις, φωνητική μεταγραφή, επεξηγήσεις και διευκρινίσεις [3] [5]. Τέτοιες πληροφορίες εντοπίστηκαν μόλις σε 52 από τους 106 πόρους. Επομένως, αρκετοί χρήζουν συμπλήρωσης με επιπλέον πληροφορίες προκειμένου οι μεταφραστές να διευκολύνονται τόσο στην επιλογή του κατάλληλου όρου όσο και στην ορθή χρήση του.

5. Η δυνατότητα αναζήτησης στη μακροδομή και τη μικροδομή του ορολογικού πόρου

Η δυνατότητα αναζήτησης στο εσωτερικό του πόρου αποτελεί σημαντικό εργαλείο μπροστά στον όγκο των παρεχόμενων πληροφοριών [2] [5]. Μόνο το 42,4% των πόρων διαθέτει είτε μηχανή αναζήτησης, είτε αλφαβητικό ευρετήριο είτε και τα δύο αυτά εργαλεία αναζήτησης, ποσοστό σχετικά μικρό αν αναλογιστούμε ότι κάτι τέτοιο αποτελεί βασικό πλεονέκτημα των ηλεκτρονικών έναντι των έντυπων ορολογικών έργων. Άρα, ο μεταφραστής βρίσκεται αντιμέτωπος με τη χρονοβόρα διαδικασία της χειρακτικής αναζήτησης, καθώς έχει να περιπλανηθεί συχνά σε χαοτικά δομημένους ιστότοπους, μη φιλικούς προς τον χρήστη.

6. Η δυνατότητα αποθήκευσης και εκτύπωσης των όρων του ορολογικού πόρου

Από τους 106 ορολογικούς πόρους, το 45% είναι σε τηλεφορτώσιμης μορφής συνημμένο αρχείο (pdf ή excel), το 7% είναι σε τηλεφορτώσιμης μορφής ιστοσελίδα, δίνεται δηλαδή η δυνατότητα τηλεφόρτωσης και αποθήκευσης των όρων σε μορφή pdf, word ή TBX, ενώ το 48% παρέχεται σε μη τηλεφορτώσιμης μορφής ιστοσελίδα. Το μεγάλο αυτό ποσοστό σχετίζεται πιθανώς με τα πνευματικά δικαιώματα των ιστοσελίδων και τους περιορισμούς στη χρήση και επαναχρησιμοποίηση του περιεχομένου τους.

7. Η διαδραστικότητα και η επικοινωνία με τον δημιουργό του ορολογικού πόρου

Το χαρακτηριστικό αυτό προσδίδει διαφάνεια και αξιοπιστία στον ίδιο τον πόρο, καθώς ο χρήστης μπορεί να παρεμβαίνει, έστω και έμμεσα, στο περιεχόμενο του πόρου, να προτείνει

μεταφραστικές εκδοχές ή συμπληρωματικές πληροφορίες, να συμβάλλει και ο ίδιος στη βελτίωσή του, να εκφράζει τις απορίες και τη γνώμη του για τα προτεινόμενα μεταφραστικά ισοδύναμα των όρων. Οι 72 ορολογικοί πόροι παρέχουν αυτή τη δυνατότητα επικοινωνίας. Στους παλιότερους πόρους δίνεται μόνο ταχυδρομική διεύθυνση, στη συνέχεια εμφανίζεται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενώ σήμερα διαθέτουμε πλέον και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

8. Η εικονογράφηση του ορολογικού πόρου

Οι εικόνες έχουν άμεση σχέση όχι μόνο με την αισθητική παρουσίαση αλλά και με την καλύτερη παράσταση και επεξήγηση των όρων για τους οποίους ο μεταφραστής δεν έχει πρότερη γνώση. Ο ορολογικός πόρος περιέχει σίγουρα εξειδικευμένους όρους που ίσως να μην αντιστοιχούν πλήρως στις εικόνες που προσφέρει μια διαδικτυακή μηχανή αναζήτησης γενικής χρήσης (π.χ. Google Images). Από τους 106 πόρους της έρευνας, μόνο οι 18 είναι εικονογραφημένοι (ως επί το πλείστον, εκδόσεις της ΕΕ) και καλύπτουν τους εξής θεματικούς τομείς: Ψάρια-Αλιεία, Κουζίνα-Μαγειρική-Γεύσεις-Κρασί-Οσμές, Υγεία-Ιατρική, Ποδήλατο-Αυτοκίνητο-Οδήγηση, Σκάκι, Σπορ και Κομμωτική.

9. Η χρονική ένδειξη και η επικαιροποίηση του ορολογικού πόρου

Η εγκυρότητα ενός πόρου εξαρτάται και από την επικαιρότητα των όρων, είτε με ενημέρωση και εμπλουτισμό αυτών που υπάρχουν, είτε με προσθήκη νέων [4]. Από τους 106 πόρους της έρευνας οι 72 αναφέρουν την ημερομηνία χρονολόγησης ή/και επικαιροποίησης του περιεχομένου τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών χρονολογείται ή/και επικαιροποιείται από το 2000 και εξής, άρα μπορεί να θεωρηθεί αρκετά επίκαιρο και ως εκ τούτου χρήσιμο για τους μεταφραστές.

10. Η γλώσσα του ορολογικού πόρου

Ως προς τη γλώσσα, οι ορολογικοί πόροι που συλλέχθηκαν είτε καλύπτουν αποκλειστικά το ζεύγος γαλλικά-ελληνικά και στην περίπτωση αυτή είναι μονοκατευθυντικοί (FR>EL ή EL>FR) ή αμφίδρομοι (FR<>EL), είτε είναι πολύγλωσσοι και περιλαμβάνουν περισσότερους γλωσσικούς συνδυασμούς. Το γεγονός πως οι 71 πόροι της έρευνας είναι πολύγλωσσοι (άνω των 5 γλωσσών) επιβεβαιώνει τη σύγχρονη τάση του μεταφραστικού τοπίου, καθώς τα κείμενα μεταφράζονται παράλληλα σε περισσότερες γλώσσες, ενώ έτσι το κόστος δημιουργίας ενός ορολογικού πόρου μειώνεται και ταυτόχρονα η επισκεψιμότητά του αυξάνεται θεαματικά. Ειδικότερα οι πολύγλωσσοι πόροι της ΕΕ περιλαμβάνουν ισότιμα και τις 24 επίσημες γλώσσες των κρατών-μελών της, αφού με τη διεύρυνση της ΕΕ, μεγαλύτερος είναι και ο όγκος μεταφραστικής και εκδοτικής δραστηριότητας. Η σειρά εμφάνισης των γλωσσών είναι αλφαβητική, σύμφωνα με τους σύντομους κωδικούς των

ονομάτων γλωσσών. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως σε αρκετές συλλογές ορολογικών δεδομένων, με εξαίρεση φυσικά τις δίγλωσσες, δεν δίνονται τα μεταφραστικά ισοδύναμα όλων των όρων σε όλες τις προτεινόμενες γλώσσες, άρα δεν υπάρχει πάντα η απαιτούμενη πληρότητα και συμμετρία [2].

4 Παρουσίαση του υλικού μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Scoop.it

Το Scoop.it είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα συλλογής, επιμέλειας και παρουσίασης υπάρχοντος ηλεκτρονικού υλικού με πάνω από 2,5 εκατομμύρια εγγεγραμμένα μέλη, στην οποία μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε χρήστης του Διαδικτύου και να δημιουργήσει προσωπικό λογαριασμό με δωρεάν εγγραφή (εκτός από τις εκδόσεις professional και business που απευθύνονται σε ιδιοκτήτες εταιρειών για εμπορικούς σκοπούς). Κατά την εγγραφή ζητείται σύνδεση με ήδη υπάρχοντες λογαριασμούς σε άλλα κοινωνικά δίκτυα. Το Scoop.it αποτελεί και αυτό ένα κοινωνικό δίκτυο, αφού δίνει στους χρήστες τη δυνατότητα να ακολουθούν αλλά και να τους ακολουθούν χρήστες που διατηρούν σελίδες με συναφές περιεχόμενο. Κάθε νέα δημοσίευση αποστέλλεται στους υπόλοιπους χρήστες του δικτύου και άρα υπάρχει άμεσος διαμοιρασμός και διάδοση της νέας γνώσης και των νέων πληροφοριών. Η φιλοσοφία της πλατφόρμας είναι η συλλογή και η ανάρτηση αποκλειστικά ηλεκτρονικού υλικού για συγκεκριμένα θέματα ή θεματικά πεδία.

Για την εκπόνηση της έρευνας δημιουργήθηκε στο Scoop.it θεματική σελίδα με την ονομασία *Ressources Terminologiques FR-EL* (www.scoop.it/t/ressources-terminologiques). Η βασική επιδίωξη ήταν τόσο η αναζήτηση ορολογικών δεδομένων μέσω άλλων σελίδων με συναφές περιεχόμενο όσο και η ανάρτηση των ορολογικών πόρων που συγκεντρώθηκαν, ως βοήθημα στη μεταφραστική διαδικασία και ως ενδεικτικός οδηγός για παρόμοιες ορολογικές εργασίες, αφού το υλικό αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί με τη σειρά του από τους υπόλοιπους χρήστες του Scoop.it.

Σημαντικό εργαλείο για την ανεύρεση του επιθυμητού περιεχομένου σε τέτοιου είδους διαδικτυακούς τόπους είναι οι ετικέτες επισήμανσης (tags). Πρόκειται για «μεταγλωσσικό» τρόπο χαρακτηρισμού του υλικού με αντιπροσωπευτικές λέξεις-κλειδιά για την περιγραφή και την κατηγοριοποίηση των πληροφοριών. Τα αντικείμενα με ίδιες ετικέτες επισήμανσης συσχετίζονται και έτσι γίνεται η αρχειοθέτηση, η αποθήκευση και η οργάνωση του υλικού ενώ ταυτόχρονα προωθείται η συνεργατική επεξεργασία, η επικοινωνία και η δημιουργία δικτύων μεταξύ επιστημόνων με κοινούς ερευνητικούς στόχους. Οι ετικέτες επιλέγονται συνήθως από ανοιχτή λίστα τιμών και ο τρόπος επιλογής τους είναι ανεπίσημος και υποκειμενικός, γι' αυτό όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τους, τόσο μεγαλύτερη και η πιθανότητα λάθους ή επικάλυψης. Έτσι, για λόγους οικονομίας και ευχρηστίας, οι ετικέτες

επισήμανσης που επιλέχθηκαν να χρησιμοποιηθούν στη σελίδα μας αφορούν μόνο 7 κατηγορίες: *domaine* (θεματικό πεδίο), *auteur* (φορέας), *format* (μορφότυπο), *téléchargeable* (τηλεφορτώσιμο αρχείο), *illustration* (εικονογράφηση), *étendue* (έκταση), *langue* (γλώσσα), με κλειστή λίστα ετικετών για κάθε κατηγορία, που συνοψίζουν την ανάλυση που προηγήθηκε. Επίσης, προτιμήθηκε η γαλλική γλώσσα ως ισχυρότερη προκειμένου η σελίδα να εξασφαλίσει μεγαλύτερη αναγνωσιμότητα και προσβασιμότητα.

5 Συμπεράσματα

Στον απέραντο χώρο του Διαδικτύου οι πληροφορίες πολλαπλασιάζονται με γρήγορους ρυθμούς. Με την παρούσα έρευνα συλλέχθηκε, ταξινομήθηκε και αξιολογήθηκε ένα επαρκές και αντιπροσωπευτικό, αν και σίγουρα όχι εξαντλητικό, δείγμα 106 ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων που καλύπτουν τον γλωσσικό συνδυασμό γαλλικής-ελληνικής, το οποίο είναι πλέον συγκεντρωμένο, χαρακτηρισμένο και ελεύθερα προσβάσιμο μέσω του Scoop.it, κάτι που επιτρέπει τον περαιτέρω εμπλουτισμό του. Ορίζοντας συγκεκριμένα κριτήρια για τον εντοπισμό, την ταξινόμηση και την αξιολόγηση των ορολογικών έργων που υπάρχουν σε διάφορες μορφές στο Διαδίκτυο, επιχειρήσαμε να συμβάλουμε όχι μόνο στην ανάπτυξη της θεωρητικής σκέψης γύρω από θέματα δίγλωσσης ορογραφίας και στη σύνταξη ανάλογων ορολογικών εργασιών, αλλά και στη βελτίωση των προδιαγραφών κατασκευής τέτοιων ηλεκτρονικών πόρων με στόχο τη μετάφραση. Η ορολογία συνδέεται άμεσα με τη μετάφραση και ιδίως με την τεχνική επαγγελματική μετάφραση. Για την ελληνική γλώσσα και ορολογία όμως υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει όχι μόνο σε επίπεδο τυποποίησης αλλά και σε επίπεδο δημιουργίας ορολογικών πόρων, και δη ηλεκτρονικών.

6 Βιβλιογραφία

- [1] Ασκητή, Β. *Αξιολόγηση ψηφιακής δημοσίευσης: Κριτήρια και Μέθοδοι αξιολόγησης ιστοσελίδων* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία). Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Αρχαιονομίας Βιβλιοθηκονομίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Επιστήμη της Πληροφορίας, Κέρκυρα, 2006.
- [2] Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 1445:2014, *Αξιολόγηση ορολογικών πόρων – Γενικές έννοιες, αρχές και απαιτήσεις*.
- [3] Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 1447:2017, *Μεταφρασεοστρεφής ορογραφία*.
- [4] Καλαμβόκα, Π. *Λεξικά ορολογίας στο Διαδίκτυο*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 2004, σελ. 243-262.
- [5] Μάντζαρη, Έ., Πανταζάρα, Μ. *Γενικά και ειδικά ηλεκτρονικά λεξικά της νέας ελληνικής*,

Πρακτικά 11^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας (ICGL11), Ρόδος 26-29 Σεπτεμβρίου 2013, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2014, σελ. 968-986.

- [6] Φασουλή, Α. *Αξιολόγηση διαδικτυακών τόπων γενικών γραμματειών επικοινωνίας και ενημέρωσης 15 κρατών μελών της ΕΕ* (Αδημοσίευτη πτυχιακή εργασία). Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα, 2007.
- [7] Auger, P., Boulanger, J.-C. *Terminologie et Terminographie – Recueil de notes de cours*. Québec : Université Laval, 1995.
- [8] Galopin, L. *Critères d'analyse des dictionnaires techniques bilingues et multilingues comprenant le grec et le français*. Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 01-03 Νοεμβρίου 2001, ΕΛΕΤΟ, σελ. 113-120.
- [9] Galopin-Δημητριάδη L., Κατσογιάννου, Μ. *Δίγλωσσα Τεχνικά Λεξικά: Κριτήρια Αξιολόγησης*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 2004, σελ. 193-220.
- [10] International Standard ISO 9126:1991, *Software Engineering – Product quality*.
- [11] Johnson L., Lamb A. *Evaluating Internet Resources-Criteria for Evaluation*, 2007: <http://www.eduscapes.com/tap/topic32.htm> (Τελευταία πρόσβαση 15/03/2017).
- [12] L'Homme, M.-C. *La terminologie : principes et techniques*. Montréal : Les Presses de l'Université de Montréal, 2004.
- [13] Rey, A. *Noms et notions : la terminologie*. Que sais-je ? Paris : Presses Universitaires de France, 1992.

Αργύρης Διαγουμάς

Καθηγητής γαλλικής γλώσσας Κολλεγίου Αθηνών
Μεταπτυχιακός φοιτητής του ΔΠΜΣ «Μετάφραση-Μεταφρασεολογία» ΕΚΠΑ
Ηλ.ταχ.: adiagoumas@yahoo.gr

Μαβίνα Πανταζάρα

Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΚΠΑ
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας ΕΚΠΑ
Ηλ.ταχ.: mavinap@frl.uoa.gr